

جلد: ۳۷ شماره: ۱

فکر و نظر۔۔۔ اسلام آباد

اسلام اور تعلیم: کتابیات

شیر نوروز خان ☆

کتب :

- ۱۔ ابو زید بحر بن عبداللہ
التعالیم و اثرہ علی الفکر والکتاب : الطبعہ الثانیہ - الرياض : دارالرائیہ،
۱۹۸۸ء، ۱۱۴ ص
- ۲۔ احمد شملبی
تاریخ تعلیم و تربیت اسلامیہ / احمد شملبی، ترجمہ محمد حسین زہیری۔ طبع دوم۔
لاہور : ادارہ ثقافت اسلامیہ، ۱۹۸۹ء، ۳۱۴ ص
- ۳۔
مسلمانوں کا نظام تعلیم : تاریخ کے آئینے میں / احمد شملبی، ترجمہ
اور لیس صدیقی۔ کراچی : اردو اکیڈمی سندھ، ۱۹۸۵ء، ۲۴۸ ص
- ۴۔ اختر الواسع
سر سید کی تعلیمی تحریک۔ نئی دہلی : مکتبہ جامعہ، ۱۹۸۵ء، ۱۱۹ ص
- ۵۔ ادارہ تحقیقات اسلامی، اسلام آباد
پاکستان میں دینی مدارس کی فہرست۔ اسلام آباد : ادارہ تحقیقات اسلامی،
۱۹۸۲ء، ۶۹ ص

- ۶ انسٹی ٹیوٹ آف پالیسی اسٹڈیز، اسلام آباد
اسلامی ریاست میں نظام تعلیم / مرتب، مسلم سجاد، سلیم منصور خالد۔
اسلام آباد: انسٹی ٹیوٹ آف پالیسی اسٹڈیز، ۱۹۹۶ء، ۲۰۴ ص
- ۷
پاکستان میں تعلیم اور نجی شعبہ / مرتب، مسلم سجاد، سلیم منصور خالد۔
اسلام آباد: انسٹی ٹیوٹ آف پالیسی اسٹڈیز، ۲۰۰۷ ص
- ۸
پاکستان میں جامعات کا کردار۔ (مجلد تعلیم: ۸)۔ اسلام آباد: انسٹی ٹیوٹ آف
پالیسی اسٹڈیز، ۱۹۹۰ء، ۲۷۹ ص
- ۹
پاکستان میں نظام تعلیم کی اسلامی تشکیل کی حکمت عملی / مرتب
مسلم سجاد۔ اسلام آباد: انسٹیٹیوٹ آف پالیسی اسٹڈیز، ۱۹۸۲ء، ۹۴ ص
- ۱۰
تعلیم اسلامی تناظر میں۔ اسلام آباد: انسٹی ٹیوٹ آف پالیسی اسٹڈیز، ۱۹۸۵ء،
۲۸۴ ص
- ۱۱
تعلیم اسلامی تناظر میں: یکساں نظام تعلیم / مرتب، مسلم سجاد، سلیم منصور
خالد۔ اسلام آباد: انسٹی ٹیوٹ آف پالیسی اسٹڈیز، ۱۹۹۰ء، ۱۶۰ ص
- ۱۲
تعلیم (مجلد: ۲) / مرتب، مسلم سجاد، سلیم منصور خالد۔ اسلام آباد:
انسٹی ٹیوٹ آف پالیسی اسٹڈیز، ۱۹۹۳ء، ۲۰۴ ص

-۱۳

تعلیم (جلد: ۶) / مرتب، مسلم سجاد، سلیم منصور خالد۔ اسلام آباد: انسٹی ٹیوٹ آف پالیسی اسٹڈیز، ۱۹۹۶ء، ۲۴۹ ص

-۱۴

تعلیم (جلد: ۱۱) / مرتب، مسلم سجاد، سلیم منصور خالد۔ اسلام آباد: انسٹی ٹیوٹ آف پالیسی اسٹڈیز، ۱۹۹۱ء، ۳۲۵ ص

-۱۵

دینی مدارس کا نظام تعلیم / مرتب، مسلم سجاد، سلیم منصور خالد۔ اسلام آباد: انسٹی ٹیوٹ آف پالیسی اسٹڈیز، ۱۹۹۳ء، ۲۷۲ ص

-۱۶

قومی تعلیمی پالیسی (۱۹۹۲-۲۰۰۲ء) ایک جائزہ / مرتب، سلیم منصور خالد۔ اسلام آباد: انسٹی ٹیوٹ آف پالیسی اسٹڈیز، ۱۹۹۴ء، ۴۴۲ ص

-۱۷

الانصاری، صدر الدین عاصر

جامعہ مظاہر علوم؛ ہذہ من تاریخہا وضوء علی منھا جہا و لمحہ من خدماتہا۔
اتر پردیش: جامعہ مظاہر علوم، ۱۹۷۷ء، ۱۳۰ ص

-۱۸

انوار الحسن

امام الغزالی کے تعلیمی نظریات و اصلاحات۔ لاہور: ملک دین محمد اینڈ سنز، (۱۹۵۴ء)، ۲۲۳ ص

-۱۹

البلاغ: تعلیمی نمبر۔ بمبئی: انجمن خدام النبیؐ، ۱۹۵۵ء، ۴۳۲ ص

-۲۰

المیومی، محمد رجب و شلیبی، عبدالودود ابراہیم

الکتاب التذکاری بمناسبتہ احتفالات العید الالفی الذہر۔ القاہرہ:

امانتہ العامتہ للجنة العليا للامتفبالبعیہ، ۱۹۸۳ء، ۲۶۵+۱۱۰ ص

- ۲۱- پاکستان. وزارت مذہبی امور
رپورٹ قومی کمیٹی برائے دینی مدارس، پاکستان. اسلام آباد: وزارت مذہبی امور
حکومت پاکستان، ۱۹۷۹ء، ۲۱۹ ص
- ۲۲- تاریخ دارالعلوم دیوبند (الرشید - خصوصی اشاعت). ساہیوال: جامعہ رشیدیہ،
۱۹۸۰ء، ۳۲۰ ص
- ۲۳- الترمذی، ابی بحر محمد بن عمر
مختصر کتاب العالم والمعلم. ۲۱۶ ص
- ۲۴- جالندھری، رشید احمد
دارالعلوم دیوبند. اسلام آباد: نیشنل بک فاؤنڈیشن، ۱۹۸۹ء، ۲۸۲ ص
- ۲۵- الجمهوریہ الجزائریہ، الدیمقراطیہ الشعبیہ - وزارت التربیتہ
برنامج المعاهد التكنولوجية التربیة، التعليم الابتدائی المعلون
والمشاهدون باللغة الربیة - وزارة التربیة،
۸۳+۹۲.
- ۲۶-
- برامج تكوين اساتذہ التعليم المتوسط فی المعاهد التكنولوجية
التربیة - وزارة التربیة، ۱۹۷۹-۱۹۸۰ء، ۷۵+۹۸ ص
- ۲۷- خان، خالد یار
تاریخ تعلیم. طبع سوم - لاہور: اردو مرکز، ۱۹۶۳ء، ۳۶۶ ص
- ۲۸- خان، عبدالرشید
مسلمانوں کی تعلیمی ترقی میں مسلم ایجوکیشنل کانفرنس کا کردار. کراچی:
آل پاکستان ایجوکیشنل کانفرنس، ۱۹۸۶ء، ۲۳۸ ص

- ۲۹- خان، محمد حسین (مرتب)
مشاہیر کے تعلیمی نظریے۔ کراچی: اکیڈمی آف ایجوکیشنل ریسرچ آل پاکستان
ایجوکیشنل کانفرنس، (۱۹۵۸)، ۳۱۲ ص
- ۳۰- خالد، محمد ابراہیم
ترتیب اساتذہ۔ اسلام آباد: پاکستان ایجوکیشنل فاؤنڈیشن، ۱۹۹۷ء، ۶۲۴ ص
- ۳۱- الدھوانی، احمد فواد
التربیت فی الاسلام اوالتعلیم فی رائی القایسی۔ القاہرہ: داراحیاء الکتب العربیہ،
۱۹۵۵ء، ۳۸۱ ص
- ۳۲- رشیدی امجد اور فاروق علی
تعلیم کی نظریاتی اساس۔ طبع دوم۔ راولپنڈی: ندیم پبلی کیشنز، ۱۹۸۱ء،
۳۹۹ ص
- ۳۳- رفیع الدین، محمد
اسلام کا نظریہ تعلیم۔ طبع دوم۔ لاہور: ادارہ ثقافت اسلامیہ، ۱۹۵۵ء،
۵۶ ص
- ۳۴- رفیق، سعید احمد
اسلامی نظام تعلیم۔ کراچی: اکیڈمی آف ایجوکیشنل ریسرچ آل پاکستان ایجوکیشنل
کانفرنس، (۱۹۵۶)، ۳۰۴ ص
- ۳۵-
مسلمانوں کا نظام تعلیم۔ طبع دوم۔ کراچی: اکیڈمی آف ایجوکیشنل ریسرچ
آل پاکستان ایجوکیشنل کانفرنس، ۱۹۶۲ء، ۳۰۴ ص
- ۳۶- زبیری، محمد امین
مسلم خواتین کی تعلیم۔ کراچی: ادارہ تصنیف و تالیف آل پاکستان ایجوکیشنل
کانفرنس، ۱۹۶۱ء، ۲۰۸ ص

- ۳۷- الزرنوجی، برہان الدین الفرغانی
تعلیم المعلم. قطنطنیہ: مطبعہ سی، ۱۳۰۶ھ، ۳۲ ص
- ۳۸-
رسالہ تعلیم المعلم فی طریق المعلم- ۲۴ ص
- ۳۹- شبلی نعمانی
عربی اسلامی مدارس کا نصاب و نظام تعلیم اور عصری تقاضے۔ پٹنہ: خدا بخش
اورینٹل پبلک لائبریری، ۱۹۹۵ء، ۹۵ ص
- ۴۰- شامی، انتظام اللہ
اسلامی نظام تعلیم کا چودہ سو سالہ مرقع- کراچی: جناح لٹری اکیڈمی،
۱۹۶۱ء، ۱۹۳ ص
- ۴۱- صدیقی، مشتاق الرحمان
تعلیم و تدریس: مباحث و مسائل۔ اسلام آباد: پاکستان ایجوکیشن فاؤنڈیشن،
۱۹۹۸ء، ۴۱۸ ص
- ۴۲- طلس، محمد اسعد
التربیت والتعلیم فی الاسلام۔ بیروت: دارالعلم للملایین، ۱۹۵۷ء، ۲۲۳ ص
- ۴۳- عبداللہ، عبدالرحمان صالح
تاریخ التعلیم فی مکتہ المکرمہ۔ دارالفکر، ۱۹۷۳ء، ۳۵۸ ص
- ۴۴- عبدالباری
تجدید تعلیم و تبلیغ۔ کراچی: نفیس اکیڈمی، ۱۹۶۲ء، ۲۲۴ ص
- ۴۵- عبدالعزیز، محمد
تعلیم اور معاشرتی تبدیلی، ملتان: کاروان ادب، ۱۹۸۳ء، ۳۴۰ ص
- ۴۶- عربی اسلامی مدارس کا نصاب و نظام تعلیم اور عصری تقاضے؛ مدرسہ سشم پر
۱۹۹۰ کے رانچی۔ دہلی سیناروں کی روداد: مقالات اور بحث۔ پٹنہ:

- خدا بخش اور نیشنل پبلک لائبریری، ۱۹۹۵، ۲۳۳ ص
- ۳۷- عربی اسلامی مدارس کا نصاب و نظام تعلیم اور عصری تقاضے: مدرسہ سسٹم پر ۱۹۹۰ کے رائج۔ دہلی سیمیناروں کی روداد: مقالات اور بحث۔ پٹنہ: خدا بخش اور نیشنل پبلک لائبریری، ۱۹۹۵، ۲۲۱ ص
- ۳۸- عوض، بدوی عبداللطیف
تقویم جامعہ الازھر فی اربع سنوات. (القاهرہ): دارالمعارف، ۱۹۷۳ء، ۸۱۳ ص
- ۳۹- فاؤنڈیشن فار ایجوکیشنل ڈویلپمنٹ، نئی دہلی
اسلامی نظام تعلیم کے خدو خال۔ نئی دہلی: فاؤنڈیشن فار ایجوکیشنل ڈویلپمنٹ، ۱۹۹۳ء، ۱۵۷ ص
- ۵۰- الفتی، محمد کامل
الازھر واثرہ فی النھضۃ الادبیۃ الحدیثیۃ. الطبعة الثانیۃ. فالت: مکتبہ مہضۃ مصر، ۱۹۶۵ء، ۵۷۳ ص
- ۵۱- گیلانی، سید مناظر حسن
پاک و ہند میں مسلمانوں کا نظام تعلیم و تربیت۔ لاہور: مکتبہ رحمانیہ، ۱۳۶۱ھ، ۲ ج
- ۵۲- مالک رام
عورت اور اسلامی تعلیم۔ نئی دہلی: مکتبہ جامعہ، ۱۹۸۹ء، ۱۹۲ ص
- ۵۳- محبوب رضوی، سید
تاریخ، دیوبند اور دارالعلوم کے حالات۔ طبع دوم۔ دیوبند: علمی مرکز، ۱۹۹۲ء، ۵۱۲
- ۵۴- محسنی، شمس الرحمان
ہندوستانی مسلمانوں کی قومی تعلیمی تحریک۔ نئی دہلی: مکتبہ جامعہ، ۱۹۸۶ء، ۲۶۴ ص

- ۵۵- محمد اول، (مرتب)
تعارف دارالعلوم جامعہ نعیمیہ لاہور۔ لاہور: جامعہ نعیمیہ، ۹۹ ص
- ۵۶- محمد الحسنی، (مرتب)
روداد چمن: ندوة العلماء کے پچاس سالہ جشن تعلیمی (۲۵-۲۸ شوال ۱۳۹۵ھ مطابق ۳۱ اکتوبر، ۲۰۱، ۳ نومبر ۱۹۷۵ء)۔ لکھنؤ: مکتبہ دارالعلوم ندوة العلماء، ۶۱۹۷۶ ص
- ۵۷- محمد طلعت
کتاب البراہین البنات علی وجوب تعلیم البنات۔ مطبع النیل الفراء، ۱۸۹۲ء، ۸۴ ص
- ۵۸- محمد علی
قومی اور اسلامی تعلیم کا نظام۔ طبع دوم۔ علی گڑھ: مکتبہ جامعہ ملیہ اسلامیہ، ۶۱۹۳۴ء، ۶۴ ص
- ۵۹- مراد، خرم جاہ
احیائے اسلام اور معلم۔ لاہور: ادارہ تعلیمی تحقیق، تنظیم اساتذہ پاکستان، ۱۹۸۱ء، ۴۸ ص
- ۶۰- مرتضیٰ مطہری
تعلیم و تربیت در اسلام۔ تہران: انتشارات الزہراء، ۱۳۶۲ھ، ۲۷۵ ص
- ۶۱- مسلمانوں کی قسمت کا فیصلہ: قدرت کا فتویٰ ہے کہ اگر قوم متفق ہو کر قوم کی اعلیٰ درجہ کی تعلیم و تربیت کا سامان مہیا نہیں کرتی تو قوم کی ترقی سے مایوسی ہے / تقاریر سرسید احمد خان، نواب محسن الملک۔ آگرہ: مطبع مفید عام، ۱۸۹۴ء، ۱۶۲ ص
- ۶۲- المملكة العربیة السعودیة، وزارة التعليم العالی
التعليم العالی فی مملكة العربیة السعودیة العربیة، وزارة التعليم العالی، ۱۹۸۳ء، ۷۹ ص

- ۶۳- الملحقۃ الاردنیۃ الهاشمیۃ. وزارت التعلیم العالی
التعلیم العالی فی عمد الحسین. عمان: جمیعت عمال المطابع التعاونیۃ، ۱۹۸۵ء،
۲۷۹ ص
- ۶۴- مبین، محمد اسماعیل
فضائل علم و علماء. لاہور: مکتبہ مدینہ، (۱۴۰۹ھ)، ۲۱۳ ص
- ۶۵- نبھان، محمد ابراہیم
التعلیم فی خدمۃ اسلام. القاہرہ: دارالکریم للنشر والطبع والتوزیع، ۱۹۶۵ء،
۲۷۸ ص
- ۶۶- ندوی، ابو الحسنات
ہندوستان کی قدیم اسلامی درسگاہیں. لاہور: مکتبہ خاور، ۱۹۷۹ء، ۱۳۳ ص
- ۶۷- زرنیدر ناتھ لا
عمد اسلامی میں تعلیمی ترقی / زرنیدر ناتھ لا، مترجم اخلاص حسین زبیری
و سلطان فاطمہ لٹھی،
کراچی: اکیڈمی آف ایجوکیشنل ریسرچ آل پاکستان ایجوکیشنل کانفرنس، ۱۹۶۵ء،
۳۰۸ ص
- ۶۸- العسیمی، عبدالقادر بن محمد
الدراس فی تاریخ المدارس. دمشق: مطبعۃ الترقی، ۱۹۴۸ء، ۲ ج
- ۶۹-
الدراس فی تاریخ المدارس / عبدالقادر بن محمد العسیمی، تحقیق و تصحیح صلاح
الدین المنجد، جعفر الحسینی. (بیروت): دارالکتب الجدید، ۱۹۸۱ء، ۲ ج
- ۷۰- نیاز عرفان
قومی تعلیمی پالیسیاں: تقابلی جائزہ. اسلام آباد: انسٹی ٹیوٹ آف پالیسی اسٹڈیز،
۱۹۹۴ء، ۱۰۶ ص

- ۷۱- الویل، عبداللہ قاسم
المسجد و دورہ التعلیمی عبر العصور من خلال الحلق العلمیہ. بیروت :
موسسہ الرسالہ، ۱۹۸۸ء، ۱۲۸ ص
- ۷۲- وفاق المدارس العربیہ پاکستان، ملتان
سولہ سالہ نصاب تعلیم وفاق المدارس العربیہ پاکستان. ملتان : وفاق المدارس
العربیہ پاکستان، ۱۹۸۳ء، ۳۸ ص
- ۷۳- ہمدانی، آغا حسین
دستاویزات آل اندیا مسلم ایجوکیشنل کانفرنس، قراردادیں ۱۸۸۶-۱۹۰۶.
اسلام آباد : قومی ادارہ برائے تحقیق، تاریخ و ثقافت، ۱۹۸۶ء، ۲ ج
- ۷۴- یوسف القرضاوی
تعلیم کی اہمیت سنت نبویؐ کی روشنی میں / علامہ یوسف القرضاوی، ترجمہ ابو
مسعود اظہر ندوی. لاہور : اسلام بک ڈپو، ۱۹۹۸ء، ۱۸۰ ص

مقالات :

- ۷۵- آسی، غلام حیدر
” علامہ اقبال کا نظریہ تعلیم و تربیت،،۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۷: ۱۱:
(مئی ۱۹۷۰) ۸۳۱-۸۴۸
- ۷۶- ابراہیم صیاد
” اسلامی طبی طریقہ تعلیم،،۔ آیات (علیگزہ) ۳: ۳ (ستمبر-دسمبر ۱۹۹۲)
۵۲-۴۷
- ۷۷- ابوسعید، سید
” اسلام میں علم کا مفہوم،،۔ معارف (اعظم گڑھ) ۳۵: ۱ (جنوری ۱۹۳۵)
۲۷-۵

- ۷۸- ابو سلمہ شفیق احمد الہیاری
 ”عورت اور اسلامی تعلیم“، برہان (دہلی) ۳۲: ۳ (اپریل ۱۹۵۴)
 ۲۴۷-۳۲، ۲۵۳: ۵ (مئی ۱۹۵۴) ۳۱۵-۳۱۹
- ۷۹- احسان الحق
 ”حضور اکرمؐ کا نظریہ تعلیم“، افکار معلم (لاہور) ۱۱: ۱ (جنوری ۱۹۹۸) ۱۲-۹
- ۸۰-
 ”قومی تعلیمی پالیسی کا اسلامی پہلو“، افکار معلم (لاہور) ۱۱: ۵ (مئی ۱۹۹۸)
 ۳۵-۳۸
- ۸۱- احسان حق
 ”تاملات فی اسباب سعادۃ المسلمین و شقاہتم و دور العلم فی الخوض بالامم“،
 الدراسات الاسلامیہ (اسلام آباد) ۱۷: ۵ (ستمبر-اکتوبر ۱۹۸۲) ۴۱-۴۸
- ۸۲-
 ”علمی ترقی میں مسلمانوں کا حصہ“، / احسان حق، ترجمہ ساجد الرحمان-
 فکر و نظر (اسلام آباد) ۲۱: ۴ (اکتوبر ۱۹۸۳) ۴۰-۴۵
- ۸۳- احمد شملبی
 ”اسلامی عہد میں تعلیم نسواں“، ثقافت (لاہور) ۱۲: ۵ (مئی ۱۹۶۳)
 ۶۹-۶۳
- ۸۴- احمد مصلی
 ”سید قطب کا نظریہ علم“، آیات (علی گڑھ) ۵: ۲-۳ (مئی-دسمبر ۱۹۹۴)
 ۶۳-۶۶
- ۸۵- اخلاق احمد
 ”قرون وسطیٰ میں اسلامی ہند کا نظام تعلیم“، فکر و نظر (اسلام آباد) ۱۸: ۲
 (اگست ۱۹۸۰) ۳۱-۳۸

- -۸۶
- ”مسلمانوں کی تعلیمی قوس و قزح،۔۔ فکر و نظر (علی گڑھ) ۱: ۳۵ (۱۹۹۸)
- ۹۶-۸۹
- ۸۷ ارشد، رشید احمد
- ”عہد نبوی کا نظام تعلیم،۔۔ الحق (اکوڑہ خٹک) ۵: ۹ (اپریل ۱۹۷۴)
- ۳۹-۲۹
- ۸۸ اصلاحی، امین احسن اور سعید احمد
- ”تعلیم، تعلم کے آداب،۔۔ تدبیر (لاہور) ۴۸ (نومبر ۱۹۹۴) ۱۳-۲۴
- ۲۹-۱۷ (مارچ ۱۹۹۵)
- ۸۹ اصلاحی، شرف الدین
- ”عہد نبوی میں اسلامی ریاست کا نظام تعلیم،۔۔ معارف (اعظم گڑھ)
- ۴: ۱۳۳ (جون ۱۹۸۴) ۲۶-۲۷
- ۴۷۴-۲۶۷
- ۹۰ اطہر مبارکپوری
- ”اسلامی تعلیم کے ابتدائی مقامات و مراکز،۔۔ معارف (اعظم گڑھ) ۴: ۱۵۳
- (اپریل ۱۹۹۳) ۲۵۷-۲۴۵
- -۹۱
- ”عہد صحابہ کا نظام تعلیم و تعلم،۔۔ معارف (اعظم گڑھ) ۴: ۱۵۱
- (اپریل ۱۹۹۳) ۲۴۵-۲۶۰، ۱۵۱: ۵ (مئی ۱۹۹۳) ۳۲۵-۳۳۸
- افضل حق
- ۹۲
- ”اسلام اور تعلیم،۔۔ افکار معلم (لاہور) ۷: ۶ (جولائی ۱۹۹۴) ۲۸-۳۲
- اکرم، اعجاز فاروق
- ۹۳
- ”نبوی نظریات تعلیم،۔۔ افکار معلم (لاہور) ۱۰: ۱۰ (اکتوبر ۱۹۹۷) ۲۷-۳۰

- ۹۴- امام الدین، الیس - ایم
 „اوائیل قرون وسطی میں مسجد حیثیت تعلیمی مرکز،،۔ فکر و نظر (اسلام آباد)
 ۳: ۲۴ (جنوری- مارچ ۱۹۸۷) ۶۰-۳۹
- ۹۵- انجم آرا فلاجی
 „قرآن میں علم و عقل کا مقام،،۔ تہذیب الاخلاق (علی گڑھ) ۸: ۱۷
 (اگست ۱۹۹۸) ۲۷-۲۰
- ۹۶- بدیع الزمان
 „اسلام اور تحصیل علم،،۔ ثقافت (لاہور) ۵: ۶ (مئی ۱۹۵۸) ۴۳-۴۰
- ۹۷- بشیر احمد کشمیری
 „اسلام کا نظام تعلیم و تربیت،،۔ البلاغ (کراچی) ۷: ۸ (ستمبر ۱۹۷۴)
 ۳۳-۲۷
- ۹۸- بحر قار لغا
 „منہاج التعليم الديني العالي في تركيا،،۔ الدراسات الاسلاميه (اسلام آباد)
 ۱: ۳۰ (الربيع ۱۹۹۵) ۹۲-۵۱
- ۹۹- بلگرامی، سید حامد حسن
 „اسلام کا نظریہ تعلیم،،۔ ثقافت (لاہور) ۸: ۱۳ (اگست ۱۹۶۴) ۲۲-۹
- ۱۰۰-
 „اسلام کا نظام تعلیم،،۔ ضیائے حرم (لاہور) ۱: ۱ (اکتوبر ۱۹۷۰) ۱۴-۳
- ۱۰۱-
 „اسلام کا نظریہ تعلیم و معاشرہ،،۔ ضیائے حرم (لاہور) ۱: ۴-۵
 (فروری-مارچ ۱۹۷۱) ۵۰-۴۳

- ۱۰۲- بوری، محمد یوسف
 ”مدارس عربیہ کا نصاب تعلیم“،- الحق (اکوڑہ خٹک) ۹: ۱-۲
 (اکتوبر-نومبر ۱۹۷۳) ۸-۱۷، ۹: ۳-۴ (نومبر - دسمبر ۱۹۷۳) ۲۹-۳۶
- ۱۰۳- پھلواری، محمد حفیظ اللہ
 ”عہد خلافت راشدہ میں علمی ترقیاں“،- بینات (کراچی) ۱۹: ۳ (نومبر ۱۹۷۱)
 ۴۲-۴۹
- ۱۰۴-
 ”عہد نبوی میں علمی ترقیاں“،- بینات (کراچی) ۱۹: ۲ (اکتوبر ۱۹۷۱) ۲۹-۳۷
- ۱۰۵-
 ”مسلمانوں کی علمی ترقیاں“،- بینات (کراچی) ۲۲: ۲ (اپریل ۱۹۷۳) ۳۱-۳۸
- ۱۰۶- تنزیل الرحمان
 ”اسلام میں علم کا مقصد“،- البلاغ (کراچی) ۱۱-۵ (مئی ۱۹۷۷) ۳۳-۳۷
- ۱۰۷- ثروت صولت
 ”ترکی میں دینی تعلیم کا جائزہ“،- فکر و نظر (اسلام آباد) ۱۹: ۹ (مارچ ۱۹۸۲)
 ۵۱-۷۹
- ۱۰۸- جالندھری، رشید احمد
 ”دینی مدارس، اخلاق قدیس اور روح عصر، مدرسہ دارالعلوم کی خدمات پر ایک
 نظر“،- المعارف (لاہور) (اپریل-جون ۱۹۹۸) ۳۹-۸۶
- ۱۰۹- ”جامعہ اسلامیہ، اسلام آباد“،- فکر و نظر (اسلام آباد) ۲۰: ۹-۱۰ (مارچ -
 اپریل ۱۹۸۳) ۱۹۰-۱۹۸
- ۱۱۰- ”جامعہ زیتونہ کی حالیہ اصلاحات“،- فکر و نظر (اسلام آباد) ۷: ۱ (جولائی ۱۹۶۹)
 ۹-۱۷

- ۱۱۱- جاسی، سید علیم اشرف
 ”مسلمانوں کی علمی میراث اور اس کی یورپ منتقلی“۔ تہذیب الاخلاق
 (علی گڑھ) ۱۱: ۱۷ (نومبر ۱۹۹۸) ۱۹-۲۷
- ۱۱۲- ”جہیز و تعلیم و تربیت“۔ منہاج (لاہور) ۴: ۲ (اکتوبر ۱۹۸۴) ۱۹۳-۲۲۲
- ۱۱۳- الخذیفی، علی عبدالرحمان
 ”اسلام میں خواتین کی تعلیم و تربیت اور پردہ کی اہمیت“۔ انوار مدینہ (لاہور)
 ۱۱: ۵ (اگست ۱۹۹۷) ۳۰-۳۶
- ۱۱۴- حسان محمود
 ”معلم و معلم کے حقوق“۔ البلاغ (کراچی) ۴: ۳۳ (اگست ۱۹۹۸) ۲۹-۳۲
- ۱۱۵- حسن رضا
 ”تعلیم اسلامی تناظر میں“۔ افکار معلم (لاہور) ۸: ۵ (اگست ۱۹۹۳) ۲۱-۲۶
- ۱۱۶- حفیظ اللہ، نقشبندی
 ”ملتان کے دینی مدارس“۔ ضیائے حرم (لاہور) ۶: ۳ (مارچ ۱۹۷۳)
- ۶۸-۷۰
- ۱۱۷- حمزہ مالک، سید
 ”مشکلات تدریس للغة العربیة فی الجيوب الغربیة من نخبیة“۔ الدراسات
 الاسلامیة (اسلام آباد)
 ۴: ۲۳ (اکتوبر-دسمبر ۱۹۸۸) ۲۷-۴۰
- ۱۱۸- حمید اللہ، محمد
 ”عمد نبوی کا نظام تعلیم“۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۱۱: ۱۵ (مئی ۱۹۷۸) ۲۰-۴۴
- ۱۱۹-
 ”عمد نبوی کا نظام تعلیم“۔ معارف (اعظم گڑھ) ۵: ۴۸ (نومبر ۱۹۴۱)
 ۳۲۶-۳۲۵

۱۲۰- خان، اقبال حسن

”مسلم یونیورسٹی علی گڑھ کا پندرہویں صدی سینار،۔۔ الحق (اکوڑہ خٹک)
۱۱: ۱۵ (اگست ۱۹۸۰) ۳۹-۴۲

۱۲۱- خان، عبداللہ فاروق

”تعلیم نسواں: اسلام اور ہم،۔۔ تہذیب الاخلاق (علی گڑھ) ۱: ۱۸
(جنوری ۱۹۹۹) ۳۷-۴۱

۱۲۲- خان، فضل مقیم

”دیوبند، علی گڑھ اور ہماری نئی نسل،۔۔ الحق (اکوڑہ خٹک) ۵: ۵
(فروری ۱۹۷۰) ۲۲-۲۴

۱۲۳- خان، محمد شریف

”اسلام اور نظام تعلیم،۔۔ افکار معلم (لاہور) ۸: ۶ (اگست ۱۹۸۴) ۲۳-۲۴

۱۲۴- خان، وحید الدین

”اسلام اور جدید تعلیم یافتہ طبقہ،۔۔ ثقافت (لاہور) ۱۲: ۱۵ (دسمبر ۱۹۶۶)
۴۳-۴۶

..... ۱۲۵-

جدید تعلیم حاصل کرنے کا مسئلہ،۔۔ الفرقان (لکھنؤ) ۳: ۳۲ (اگست ۱۹۶۴)
۳۳-۴۳

۱۲۶- خورشید احمد

”اسلام کا نظریہ تعلیم،۔۔ افکار معلم (لاہور) ۲: ۷ (فروری ۱۹۹۵) ۲۱-۲۶
۱۲۷- دارالعلوم حقانیہ منزل بہ منزل،۔۔ الحق (اکوڑہ خٹک) ۱: ۱۵ (اکتوبر ۱۹۷۹)
۳۳-۵۰، ۱۵: ۲ (نومبر ۱۹۷۹) ۳۲-۳۷

۱۲۸- درانی، کریم اللہ

”اسلام میں تعلیم،۔۔ بینات (کراچی) ۱: ۳۶ (دسمبر ۱۹۷۹) ۱۹-۲۵

- ۱۲۹- رب نواز
 „اشاعت علم کیلئے معلم انسانیت کی حکمت عملی۔۔“ افکار معلم (لاہور) ۱۱: ۱۰
 (اکتوبر ۱۹۹۸)
- ۱۳۰- رحمانی، امتیاز احمد
 „حکمت تدریس، اسلامی تناظر میں۔۔“ افکار معلم (لاہور) ۱۱: ۵ (مئی ۱۹۹۸)
 ۱۱-۱۸
- ۱۳۱- رحمانی، محمد اکبر
 „اسلام کا نظریہ تعلیم اور نظام تعلیم۔۔“ افکار معلم (لاہور) ۷: ۱۰
 (اکتوبر ۱۹۹۵) ۹-۱۸
- ۱۳۲- رحمت فرخ آباد
 „سمہ حکمرانوں کے علمی کارنامے۔۔“ فکر و نظر (اسلام آباد) ۱۹: ۲
 (اگست ۱۹۸۱) ۱۷-۳۸
- ۱۳۳- رشیدی، اللہ بخش
 „اسلام اور تعلیم نسواں۔۔“ الرشید (لاہور) ۴: ۵-۶ (مئی-جون ۱۹۷۶)
 ۳۱-۳۶
- ۱۳۴- رضوان اکرم اور تنویر الوہاب
 „تدریس سائنس: اسلامی تناظر میں۔۔“ افکار معلم (لاہور) ۷: ۸
 (اگست ۱۹۹۵) ۵۲-۵۶
- ۱۳۵- رضوی، وقار احمد
 „مسلمان اور جدید علوم۔۔“ فکر و نظر (اسلام آباد) ۲۰: ۱۱ (مئی ۱۹۸۳) ۳۳-۴۷
- ۱۳۶- رفیق احمد
 „فکرۃ ابن خلدون فی التعليم و التریبہ۔۔“ الدراسات الاسلامیہ (اسلام آباد)
 ۲۲: ۱ (ینابر- مارچ ۱۹۸۷) ۳۹-۶۲

- ۱۳۷- روح الامین
,, نظام تعلیم,,۔ البلاغ (کراچی) ۲۲: ۶ (فروری ۱۹۸۸) ۵۵-۵۸
- ۱۳۸- ریاض حسین
,, قرون وسطی کے مسلمان اساتذہ,,۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۱۶: ۹
(مارچ ۱۹۷۹) ۱۷۱-۱۷۷
- ۱۳۹- زمان، شیر محمد
,, خواندگی کا مسئلہ اسلامی تناظر میں,,۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۲۷: ۲
(اکتوبر-دسمبر ۱۹۸۹) ۲۷-۷۰
- ۱۴۰-
,, نظام تعلیم کی اسلامی تشکیل- چند معروضات,,۔ فکر و نظر (اسلام آباد)
۲۹: ۴ (اپریل ۱۹۹۲) ۷۷-۷۰
- ۱۴۱- سعد اللہ، محمد
,, عورت کی تعلیم و تربیت,,۔ منہاج (لاہور) ۲: ۴ (اکتوبر ۱۹۸۴)
۱۳۷-۱۵۷
- ۱۴۲- سلم، شفیق احمد
,, اصول تعلیم، آداب درس و تدریس,,۔ البلاغ (کراچی) ۳۰: ۲
(جولائی ۱۹۹۵) ۷۷-۵۶
- ۱۴۳- سلیمان ندوی، سید
,, دینی تعلیم اور دور حاضر کے تقاضے,,۔ البیان (پشاور) ۱: ۳ (ستمبر ۱۹۸۳)
۱۱-۱۷
- ۱۴۴- سلیمی، محمد اسلم
,, تعلیم اور سیرت سازی :- اسکول کی اہم ذمہ داری,,۔ افکار معلم (لاہور)
۵: ۷ (جولائی ۱۹۹۳) ۳۳-۴۸

- ۱۳۵- سمیع الحق
 ”دارالعلوم دیوبند اور میدان صحافت۔۔“ الحق (اکوڑہ خٹک) ۱۵: ۵-۶
 (فروری- مارچ ۱۹۸۰) ۱۹-۲۶
- ۱۳۶- سیزگین، فواد
 ”عربی و اسلامی علوم میں اسناد کی اہمیت۔۔“ / فواد سیزگین، ترجمہ خورشید الحسن
 رضوی۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۲۶: ۱ (جولائی - ستمبر ۱۹۸۸) ۳-۲۴
- ۱۳۷- الشیبی، محمد رضا
 ”التریت فی الاسلام۔۔“ فکر و نظر (اسلام آباد) ۹: ۲ (اگست ۱۹۷۱)
 ۱۳۵-۱۳۲
- ۱۳۸- شمیم کوثر
 ”اسلامی نظام تعلیم۔۔“ افکار معلم (لاہور) ۱۱: ۸ (اگست ۱۹۹۸) ۷۱-۷۷
 ۱۱: ۹ (ستمبر ۱۹۹۸) ۳۹-۴۸
- ۱۳۹- صابر آفاقی
 ”عصر جدید کی علمی ترقی میں مسلمانوں کا حصہ۔۔“ فکر و نظر (اسلام آباد)
 ۱۸: ۲ (اگست ۱۹۸۰) ۵۳-۶۰
- ۱۵۰- صدیقی، ابو السلام نعیم
 ”اسلام کی حکمت تعلیم و تربیت۔۔“ ترجمان القرآن (لاہور) ۵۱: ۵
 (فروری ۱۹۵۹) ۲۲-۴۰
- ۱۵۱- صدیقی، امیر حسن
 ”اسلامی نظام تعلیم کا ارتقاء۔۔“ یثاق (لاہور) ۹: ۴ (اکتوبر ۱۹۶۳) ۳۸-۵۲
- ۱۵۲- صدیقی، مختیار حسین
 ”اسلام کا فلسفہ تعلیم۔۔“ المعارف (لاہور) ۱۲: ۲ (فروری ۱۹۷۹) ۹-۲۷

-۱۵۳

„اقبال: مقاصد تعلیم،،۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۱۰-۱۷ (اپریل ۱۹۸۰)

۲۸-۶

-۱۵۴

„عہد نبوی اور اس کے بعد کے دور میں مسلمانوں کا نظام تعلیم،،۔ فکر و نظر (اسلام آباد)

۱۷: ۳-۴ (ستمبر-اکتوبر ۱۹۷۹) ۶-۳۵

-۱۵۵

„دارالعلم دیوبند، مقاصد اور تعلیم،،۔ تہذیب الاخلاق (علی گڑھ) ۱۷: ۹

(ستمبر ۱۹۹۸) ۴۹-۵۵

-۱۵۶

صدیقی، علی محسن

„جامعہ اذہر،،۔ المعارف (لاہور) ۱۲: ۳ (مارچ ۱۹۷۹) ۹-۱۳

-۱۵۷

صدیقی، مظہر الدین

„وجہ نظر الاسلام تجاہ العلم،،۔ الدراسات الاسلامیہ (اسلام آباد) ۲: ۲

(یونیہ ۱۹۶۷) ۷۳-۷۷

-۱۵۸

ضیاء الدین

„سرسید اور تعلیم نسواں،،۔ الحق (اکوڑہ خٹک) ۲۲: ۴ (جنوری ۱۹۸۷)

۲۳: ۳۲

-۱۵۹

ضیاء القاسمی

„دینی مدارس میں ہڑتالیں طلباء کیلئے مقام فکر،،۔ البلاغ (کراچی) ۲۲: ۶

(فروری ۱۹۸۸) ۵۱-۵۴

-۱۶۰

طارق، سید اسد اللہ

„دینی تعلیم ایک فطری ضرورت،،۔ بینات (کراچی) ۲۵: ۱ (اگست ۱۹۷۳)

۵۰-۵۸

-۱۶۱

طفیل ہاشمی

،، اندلس میں علمی سرگرمیاں،،۔۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۱۲: ۱۹ (جون ۱۹۸۲)

۵۷-۴۲

-۱۶۲

عالم، ایم اعجاز

،، حضورؐ کا طریقہ تعلیم و تربیت،،۔۔ افکار معلم (لاہور) ۶: ۱۱ (جولائی ۱۹۹۸)

۳۶-۳۱

-۱۶۳

عبداللہ، سید

،، اقبال کا مدرسہ تعلیم،،۔۔ اقبال ریونیو (لاہور) ۲: ۱ (جولائی ۱۹۶۰) ۱-۱۴

-۱۶۴

عبدالباقی، محمد

،، اسلامی معاشرہ اور نظام تعلیم،،۔۔ تہذیب الاخلاق (علی گڑھ) ۲: ۱۷

(فروری ۱۹۹۸) ۵۱-۴۸

-۱۶۵

عبدالرحمان، علی

،، اسلام میں خواتین کی تعلیم و تربیت اور پردہ کی اہمیت،،۔۔ الحق (اکوڑہ خٹک)

۱۱: ۱۹ (اگست ۱۹۸۴) ۳۶-۲۹

-۱۶۶

عبدالستار

،، خواتین دین کیسے سیکھیں؟،،۔۔ الخیر (ملتان) ۱۱: ۱۱ (مئی ۱۹۹۴) ۳۰-۲۵

-۱۶۷

عبدالغفور

،، دینی مدارس،،۔۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۳: ۱۶ (ستمبر ۱۹۷۸) ۳۷-۱۹

-۱۶۸

عبدالکریم

،، نواب عبداللطیف اور مسلمانان بنگال کی تعلیم،، / عبدالکریم، ترجمہ افضال

وارث - فکر و نظر (اسلام آباد) ۱۲: ۸ (جون ۱۹۷۱) ۹۵۶-۹۳۹

-۱۶۹

عبدالمتین

،، دعوت دین اور مدارس،،۔۔ تہذیب الاخلاق (علی گڑھ) ۹: ۱۷ (ستمبر ۱۹۹۸)

۴۸-۴۳

- ۱۷۰- عبدالمعبود
 ”عبد نبوی“ میں نظام تعلیم،۔۔ الحق (اکوڑہ خٹک) ۹: ۲۵ (جون ۱۹۹۰)
 ۳۲-۲۳
- ۱۷۱- عثمانی، عتیق الرحمان
 ”اسلام میں تعلیم،۔۔ الحق (اکوڑہ خٹک) ۲: ۱۵ (نومبر ۱۹۷۹) ۳۱-۲۶
 ۱۵: ۳ (دسمبر ۱۹۷۹) ۳۶-۳۱
- ۱۷۲- عثمانی، محمد تقی
 ”پاکستان میں دینی تعلیم کا ایک سرسری جائزہ، / محمد تقی عثمانی ترجمہ
 حسین احمد نجیب- البلاغ (کراچی) ۶: ۱۱ (جون ۱۹۷۷) ۳۶-۳۳
 ۱۱: ۷ (جولائی ۱۹۷۷) ۱۹-۳۰
- ۱۷۳-
 ”دینی مدارس، ایک عظیم الشان نعمت،۔۔ البلاغ (کراچی) ۹: ۲۹
 (فروری ۱۹۹۵) ۱۴-۳
- ۱۷۴- عثمانی، محمد رفیع
 ”دینی مدارس اور حالیہ سرکاری اعلانات،۔۔ البلاغ (کراچی) ۹: ۲۹
 (فروری ۱۹۹۵) ۲۸-۲۳
- ۱۷۵- عثمانی، محمد عمران اشرف
 ”علم اور وسائل علم کا ادب،۔۔ البلاغ (کراچی) ۲: ۳۰ (جولائی ۱۹۹۵)
 ۳۶-۳۱
- ۱۷۶- عزیز الرحمان
 ”دینی مدارس اور معاشرے میں ان کا کردار،۔۔ البلاغ (کراچی) ۱۰: ۲۹
 (مارچ ۱۹۹۵) ۱۶-۳

- ۱۷۷- عقیل، سید غلام مصطفیٰ
 „مسلمان خواتین کی علمی خدمات،،- منہاج (لاہور) ۳: ۱ (جنوری ۱۹۸۵)
 ۱۳۶-۹۶
- ۱۷۸- عمری، سید جلال الدین
 اصحاب صفہ (تعلیمی اور معاشی جائزہ)،- تحقیقات اسلامی (علی گڑھ) ۶: ۴
 (اکتوبر-دسمبر ۱۹۸۷) ۳۰-۴۵
- ۱۷۹-
 „محمد عربی صلی اللہ علیہ وسلم کے علمی احسانات،- تحقیقات اسلامی
 (علی گڑھ) ۶: ۱ (جنوری-مارچ ۱۹۸۷) ۵-۲۱
- ۱۸۰- عمری، عزیز الحق
 „تعلیم نسواں،- نوائے اسلام (دہلی) ۱: ۱۰-۱۱ (اگست - ستمبر ۱۹۸۵)
 ۳۱-۳۴
- ۱۸۱- „عورتوں کی تعلیم اور اسلام،- الحسن (لاہور) ۶: ۷ (جنوری ۱۹۹۲) ۲۳-۳۳
- ۱۸۲- غازی، محمود احمد
 „اسلامی نظام تعلیم اور امت مسلمہ کے تجربات،- افکار معلم (لاہور) ۱۱: ۴
 (اپریل ۱۹۹۸) ۷-۱۶
- ۱۸۳-
 „عہد نبوی میں نظام تعلیم کا ایک جائزہ،- افکار معلم (لاہور) ۱۰: ۴ (اپریل
 ۱۹۹۷) ۱۳-۲۰
- ۱۸۴- الغامدی، جاوید احمد
 „خواتین یونیورسٹی،- اشراق (لاہور) ۵: ۹ (مئی ۱۹۸۹) ۱۰-۱۶
- ۱۸۵- غزالی، مظفر حسین
 „دینی مدارس میں سائنس کی تعلیم،- آیات (علی گڑھ) ۶: ۲ (مئی-اگست ۱۹۹۵)
 ۶۵-۸۰

- ۱۸۶- غزل کا شیری
 ”آحضرت کا منہج تعلیم،،۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۳۰: ۱-۲
 (جولائی-دسمبر ۱۹۹۲) ۲۴۶-۲۴۵
- ۱۸۷- فاروقی، خواجہ مغز الدین احمد
 ”اسلام کا نظریہ تعلیم اور عہد نبوی میں تعلیمی سرگرمیاں،،۔ بینات (کراچی)
 ۴: ۴۴ (دسمبر ۱۹۸۳) ۵۹-۴۹
 ۳: ۴۴ (جنوری ۱۹۸۴) ۶۴-۶۰
 ۴: ۴۴ (فروری ۱۹۸۴) ۵۵-۵۱
- ۱۸۸-
 ”اسلامی فلسفہ تعلیم،،۔ بینات (کراچی) ۴۶: ۱ (نومبر ۱۹۸۴) ۳۲-۳۲
- ۱۸۹- فاروقی، ضیاء الحسن
 ”مسلمانوں کا نظام تعلیم عہد وسطی کے ہندوستان میں،،۔ جامعہ (نئی دہلی)
 ۵: ۸۰ (مئی ۱۹۸۳) ۷-۲۵
- ۱۹۰- فاروقی، ملک محمد فیروز
 ”احیائے علوم اور مسلمان،،۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۱۲: ۱۲ (جون ۱۹۷۵)
 ۷۳۸-۷۳۹
- ۱۹۱- فرحت جبین
 ”اسلامی تعلیم کی معاشرتی بنیادیں،،۔ افکار معلم (لاہور) ۱۱: ۶ (جون ۱۹۹۸)
 ۵۶-۴۹
- ۱۹۲- فضل الرحمان
 ”قرون اولی کے تشکیلی دور کے بعد کا اسلام (نظام تعلیم)،،۔ فکر و نظر
 (اسلام آباد) ۲: ۳ (ستمبر ۱۹۶۴) ۱۴۹-۱۶۲

- ۱۹۳- لکھلاروی، محمد جعفر شاہ
 ”تصور التعليم في القرآن الحكيم“،- الدراسات الاسلاميه (اسلام آباد) ۱۱: ۴
 (دسمبر ۱۹۶۷) ۳۸-۳۳
- ۱۹۴- فہد، عبید اللہ
 ”اسلام کی تعلیمی تحریک اور صحابیات کی علمی خدمات“،- فکر و نظر (علی گڑھ)
 ۱: ۳۵ (۱۹۹۸) ۵۷-۷۲
- ۱۹۵-
 ”مدارس عربیہ کا طریقہ تعلیم“،- فکر و نظر (علی گڑھ) ۳: ۳۵ (۱۹۹۸)
 ۵۶-۶۶
- ۱۹۶- قادری، محمد خان
 ”کیا اسلام عورت کو لکھنے کی اجازت نہیں دیتا؟“،- منہاج القرآن (لاہور) ۳: ۳
 (مارچ ۱۹۸۹) ۳۶-۳۴
- ۱۹۷- قاسمی، انیس الاسلام
 ”دارالعلوم دیوبند اور اردو ادب“،- الحق (اکوڑہ ٹنک) ۲: ۱۲ (نومبر ۱۹۷۹)
 ۱۵-۲۰
- ۱۹۸- قاسمی، محمد طیب
 ”دارالعلوم دیوبند بنیادی اصول و مسلک“،- الحق (اکوڑہ ٹنک) ۱۵: ۵-۶
 (فروری-مارچ ۱۹۸۰) ۹-۱۸
- ۱۹۹- القاسمی، محمد عبدالقدوس
 ”التعليم حب المناهج القديمه و مقاصدها في عصرنا الحاضر“،- الدراسات
 الاسلاميه (اسلام آباد) ۱۸: ۵ (ستمبر - اکتوبر ۱۹۸۳) ۳۵-۵۵
- ۲۰۰- قاسمی، محمد قمر الدین
 ”سرسید کا نظریہ تعلیم“،- تہذیب الاخلاق (علی گڑھ) ۱۰: ۱۷ (اکتوبر ۱۹۹۸)
 ۵۵-۵۶

- ۲۰۱- قاضی، طاہر مسعود
 ”نظام تعلیم،“۔ ضیائے حرم (لاہور) ۵: ۲۹ (فروری ۱۹۹۹) ۸۱-۸۵
- ۲۰۲- قاضی، مسعود عالم
 ”عہد نبوی میں خواتین کی تعلیم،“۔ الرشید (لاہور) ۱: ۲۵ (اکتوبر ۱۹۹۶)
 ۳۴-۳۷
- ۲۰۳- قاضی، مسعود اللہ
 ”عربی مدارس اور تدریس قرآن حکیم،“۔ افکار معلم (لاہور) ۳: ۱۰
 (مارچ ۱۹۸۷) ۱۳-۲۰، ۴: ۱۰ (اپریل ۱۹۹۷) ۲۱-۲۴
- ۲۰۴- کرم حیدری
 ”اقبال کا فلسفہ تعلیم،“۔ اقبالیات (لاہور) ۳۰-۳: ۴ (جولائی ۱۹۸۹)
 جنوری ۱۹۹۰) ۲۴۵-۲۷۲
- ۲۰۵- کبوسہ، محفوظ احمد
 ”اسلام میں فنی تعلیم کی ضرورت و اہمیت،“۔ افکار معلم (لاہور) ۲: ۸
 (فروری ۱۹۹۶) ۳۹-۴۴
- ۲۰۶- کوثر، انعام الحق
 ”اسلامی نظام تعلیم میں معلم کا مقام،“۔ افکار معلم (لاہور) ۸: ۷
 (اگست ۱۹۹۵) ۲۹-۳۴
- ۲۰۷- کھوسہ، نور محمد
 ”اسلامی نظام تعلیم اور استحکام پاکستان،“۔ افکار و معلم (لاہور) ۲: ۱۲
 (فروری ۱۹۹۹) ۲۷-۳۲
- ۲۰۸- کوثر مظہری
 ”مسلم معاشرہ اور مخلوط تعلیم،“۔ تہذیب الاخلاق (علی گڑھ) ۷: ۱۷
 (جولائی ۱۹۹۸) ۲۷-۳۳

- ۲۰۹- گورایہ، محمد یوسف
 ”اسلام کا نظام تعلیم“۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۸: ۷ (جنوری ۱۹۷۱) ۵۱۰-۵۳۶
- ۲۱۰-
 ”علامہ اقبال اور تعلیم کی تشکیل جدید“۔ اقبالیات (لاہور) ۴: ۲۹
 (جنوری - مارچ ۱۹۸۹) ۶۷-۱۱۰
- ۲۱۱- لطفی، عبدالحمد
 ”التربیت الاسلامیہ التعلیمیہ فی انڈونیشیا“۔ الاسلام الیوم (مراکش) ۵ (۱۹۸۷)
 ۸۶-۱۱۰
- ۲۱۲- محبوب رضوی، سید
 ”قدیم اسلامی نظام تعلیم کی ایک جھلک“۔ برهان (دہلی) ۵: ۲۸
 (مئی ۱۹۵۲) ۲۷۷-۲۹۲
- ۲۱۳- محبوب الرحمان
 ”چودھویں صدی ہجری کی ایک دینی درسگاہ دارالعلوم دیوبند“۔ فکر و نظر
 (اسلام آباد) ۱۸: ۷ (جنوری ۱۹۸۱) ۵-۱۶
- ۲۱۴- محمد اجمل
 ”تعلیم ہی سب کچھ ہے“۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۱۳: ۵ (نومبر ۱۹۷۶)
 ۲۳۵-۲۳۹
- ۲۱۵- محمد اسماعیل
 ”علم دین اور تعلیم نسواں“۔ بینات (کراچی) ۵۶: ۱ (جولائی ۱۹۹۳)
 ۳۳-۵۶، ۳۸-۲ (اگست ۱۹۹۳) ۳۱-۵۶، ۳ (ستمبر ۱۹۹۳) ۳۷-۴۴
- ۲۱۶- محمد اشرف، میاں
 ”اسلامی نظام تعلیم کی فکری بنیادیں“۔ افکار معلم (لاہور) ۲: ۶ (جون ۱۹۹۰)
 ۹-۱۸

- -۲۱۷
- ”مغربی نظام تعلیم اور اسلامی نظام تعلیم کا تقابلی جائزہ“۔ افکار معلم (لاہور)
۵: ۶ (مئی ۱۹۹۴) ۲۴-۲۰
- -۲۱۸
- محمد ریاض
”ایران کا تعلیمی نظام“۔ فکر و نظر (اسلام آباد) ۵: ۷ (نومبر ۱۹۶۹)
۳۸۵-۳۷۴
- -۲۱۹
- محمد سلیم
”اسوہ رسول کریم صلی اللہ علیہ وسلم اور طریقہ تعلیم“۔ فکر و نظر
(اسلام آباد) ۳: ۲۶ (جنوری - مارچ ۱۹۸۹) ۶۳-۸۸
- -۲۲۰
- محمد سلیم، سید
”اسلام کا تصور تعلیم“۔ ترجمان القرآن (لاہور) ۱: ۱۰۷ (مارچ ۱۹۸۷)
۴۴-۴۰
- -۲۲۱
- ”اسلام کا فلسفہ تعلیم“۔ افکار معلم (لاہور) ۸: ۶ (اگست ۱۹۹۴) ۲۱-۲۲
۲۲-۱۳ (فروری ۱۹۹۶)
- -۲۲۲
- ”اسلام کی آفاقی معیاری تعلیم“۔ آیت (علی گڑھ) ۳: ۷ (ستمبر -
دسمبر ۱۹۹۶) ۱۲۱-۱۳۰
- -۲۲۳
- اسلامی تعلیم، استاد اور مدرسے کا معیار“۔ افکار معلم (لاہور) ۳: ۱۰
(مارچ ۱۹۹۷) ۱۲-۹

- -۲۲۴
- اسلامی نظام تعلیم کا مقصد،،- ترجمان القرآن (لاہور) ۲: ۸۸ (اکتوبر ۱۹۷۷)
- ۳۳-۳۰، ۸۸: ۳ (نومبر ۱۹۷۷) ۳۵-۳۰
- ۲۲۵ محمد طیب
- ،،اسلام میں تعلیم نسواں کی اہمیت،،- الخیر (ملتان) ۷: ۱۰ (مئی ۱۹۹۰) ۳-۱۰
- ۲۲۶ محمد طفیل
- ،،اسلام کا نظریہ تعلیم،،- فکر و نظر (اسلام آباد) ۷: ۱۹ (جنوری ۱۹۸۲)
- ۶۵-۴۰
- -۲۲۷
- ،،پاکستان میں قرآن حکیم کی تدریس،،- فکر و نظر (اسلام آباد) ۱۲: ۵
- (نومبر ۱۹۷۴) ۲۸۱-۲۶۷
- ۲۲۸ محمد عثمان
- ،،تصور تعلیم قرآن کی روشنی میں،،- فکر و نظر (اسلام آباد) ۶: ۲
- (اگست ۱۹۶۸) ۱۳۶-۱۲۹
- ۲۲۹ محمد مرغوب، میاں
- ،،اسلامی نظام تعلیم، ہماری بقا کا ناگزیر تقاضا،،- افکار معلم (لاہور) ۸: ۲
- (فروری ۱۹۹۶) ۳۰-۲۳
- ۲۳۰ محمد نذیر
- ،،سر سید احمد خان اور جدید تعلیم،،- فکر و نظر (اسلام آباد) ۷: ۷
- (جنوری ۱۹۷۰) ۵۳۰-۵۲۷
- ۲۳۱ محمد یوسف، سید
- ،،اسلامی نصاب تعلیم کے بنیادی نقاط،،- الحق (اکوڑہ ٹنک) ۸: ۱۰
- (جولائی ۱۹۷۳) ۴۸-۴۱

۲۳۲- محمد عارف

”اسلام میں علم سیکھنے اور سکھانے کی اہمیت،،- بینات (کراچی) ۳۱: ۳-۴
(ستمبر - اکتوبر ۱۹۷۷) ۵۳-۶۱

۲۳۳-

”بصرہ کی تعلیم گاہوں میں چند لمحے،،- بینات (کراچی) ۳۶: ۴ (مارچ ۱۹۸۰)
۶۰-۵۳

۲۳۴-

”حضرت عمرؓ کی تعلیمی اصلاحات،،- بینات (کراچی) ۳۲: ۴ (مارچ ۱۹۷۸)
۳۵-۱۹

۲۳۵-

”دور صحابہ میں بصرہ کی تعلیمی سرگرمیوں کا جائزہ،،- بینات (کراچی) ۳۴: ۱
(دسمبر ۱۹۷۸) ۳۹-۵۰

۲۳۶- مرزا، محمد شفیع

”اسلامی نظام تعلیم کے بنیادی مقاصد،،- افکار معلم (لاہور) ۵: ۲
(فروری ۱۹۹۳) ۲۱-۲۶

۲۳۷- مسعود احمد، سید

”قرآن کا تصور علم،،- آیات (علی گڑھ) ۳: ۱ (جنوری- اپریل ۱۹۹۲) ۱۱-۳۲

۲۳۸-

”قرآن کا تصور علم،،- ترجمان القرآن (لاہور) ۱۰۸: ۱ (ستمبر ۱۹۸۷) ۱۲-۱۸
۲۰: ۱۰۸ (اکتوبر ۱۹۸۷) ۱۹-۲۰

۲۳۹-

”قرآن کا تصور علم،،- تحقیقات اسلامی (علی گڑھ) ۵: ۴ (اکتوبر- دسمبر ۱۹۸۶)
۹۹-۷۹

- ۲۳۰- مصباحی، اختر حسین فیضی
 ”مدارس اسلامیہ کے تعلیمی مسائل اور ان کا حل“، تہذیب الاخلاق (علی
 گڑھ) ۹: ۱۶ (ستمبر ۱۹۹۷) ۱۱-۱۵
- ۲۳۱- مصباحی، مبارک حسین
 ”تعلیم نسواں اور ملی کردار“، اشرفیہ (مبارکپور) ۲۱: ۱۰ (اکتوبر-نومبر ۱۹۹۶)
 ۶۳-۳۱
- ۲۳۲- مصطفیٰ التولی
 ”الازھر و تطورہ“، الدراسات الاسلامیہ (اسلام آباد) ۱۱: ۴ (دسمبر ۱۹۷۶)
 ۵۹-۵۳
- ۲۳۳- معراجیہ
 ”منشور انقلاب : اساتذہ کا کردار“، اشراق (لاہور) ۸: ۴ (اپریل ۱۹۹۶)
 ۱۳-۴
- ۲۳۴-
 منشور انقلاب- تعلیم و تعلم“، اشراق (لاہور) ۸: ۱ (جنوری ۱۹۹۶) ۱۱-۴
 ۸: ۸ (اگست ۱۹۹۶) ۲۱-۲۵ ، ۸: ۹ (ستمبر ۱۹۹۶) ۲۲-۲۵
- ۲۳۵- مکانوی، شفیق احمد سلم (مرتب)
 ”اصول تعلیم، آداب درس و تدریس“، البلاغ (کراچی) ۳۰: ۱۲
 (جولائی ۱۹۹۵) ۳۷-۵۶
- ۲۳۶- ملک، محمد امیر
 ”نظام تعلیم کی اسلامائزیشن۔ ایک نعرہ یا حقیقت“، افکار معلم (لاہور) ۱۲: ۳
 (مارچ ۱۹۹۹) ۱۳-۲۰

۲۴۷- ممتاز حسین

„ہمارے نظام تعلیم میں عربی کا مقام،“ / ممتاز حسین، ترجمہ غلام حیدر آسی۔

فکر و نظر (اسلام آباد) ۱۰: ۳ (ستمبر ۱۹۷۲) ۱۳۵-۱۳۱

۲۴۸- مودودی، سید ابوالاعلیٰ

„اسلام اور طبی تعلیم و تربیت،“۔ ترجمان القرآن (لاہور) ۵: ۵۴

(اگست ۱۹۶۰) ۷-۵۰

۲۴۹

نظام تعلیم کے متعلق چند بنیادی سوالات،۔ ترجمان القرآن (لاہور) ۵: ۵۱

(مارچ ۱۹۵۹) ۵۵-۵۹

۲۵۰- بیو، محمد یونس

„اسلام میں تعلیم نسواں،“۔ الخیر (ملتان) ۷: ۱۲ (دسمبر ۱۹۹۳) ۳۸-۵۲

۲۵۱

„اقبال اور تعلیم نسواں،“۔ الخیر (ملتان) ۱۴: ۱۰-۱۱ (مارچ ۱۹۹۷) ۲۵-۳۱

۲۵۲- ندوی، سید ابوالحسن علی

„دینی مدارس یا اسلام کے قلعے،“۔ الحق (اکوڑہ خٹک) ۱۵: ۲ (نومبر ۱۹۷۹)

۹-۱۴

۲۵۳- نذر احمد

„نظام تعلیم میں قرآن کا حصہ،“۔ الحق (اکوڑہ خٹک) ۵: ۵ (فروری ۱۹۷۰)

۲۴-۲۷

۲۵۴- نذیر احمد

„اسلامی تمدن میں علم کی روایت اور اس کے متعلق مسائل،“۔ البیان (پشاور)

۳: ۶-۱۰ (دسمبر ۱۹۸۵، اپریل ۱۹۸۶) ۲۰۵-۲۴۴

۲۵۵- نذیر حسین

- ”اسلام میں علم کا تصور،، برهان (دہلی) ۶: ۸۴ (جون ۱۹۸۰) ۵۶-۶۰
- ۲۵۶- ”نظام تعلیم میں قرآن حکیم کی تعلیم،، افکار معلم (لاہور) ۴: ۱۰
- (اپریل ۱۹۹۷) ۷-۷
- ۲۵۷- نعیم صدیقی
- اسلامی تفکیر تعلیم،، ترجمان القرآن (لاہور) ۴: ۱۱۰ (دسمبر ۱۹۸۸)
- ۲۶-۲۲
- ۵: ۱۱۰ (جنوری ۱۹۸۹) ۳۴-۳۵

۲۵۸-

- جامعہ خواتین کیوں اور کس طرح؟،، ترجمان القرآن (لاہور) ۵: ۸۸
- (جنوری ۱۹۷۸) ۹-۸۸، ۲۳-۶: ۸۸، ۲۳-۲۱ (فروری ۱۹۷۸) ۱: ۸۹، ۲۳-۲۱
- (مارچ ۱۹۷۸) ۳۱-۲۷

۲۵۹-

- ”حضور صلی اللہ علیہ وسلم ایک تعلیمی تحریک کے سربراہ،، افکار معلم (لاہور)
- ۶: ۸ (اگست ۱۹۹۴) ۲۰

۲۶۰-

- التقویٰ، محمد حسین
- ”مشکلات تعلیم اللغة العربیہ للباكستانيين خاتمة فی الرحلة الجامعیہ،، الدراسات الاسلامیہ (اسلام آباد) ۲: ۲۴ (اپریل - جون ۱۹۸۹) ۹۲-۴۵

۲۶۱-

- نور محمد
- ”نظریہ پاکستان، نصاب تعلیم اور ہم،، الحق (اکوڑہ خٹک) ۷: ۱
- (اکتوبر ۱۹۷۱) ۳۲-۲۹

۲۶۲-

- ولی، عبدالرحمان شاہ
- ”تدریس اللغة العربیہ جامعہ الشعب،، الدراسات الاسلامیہ (اسلام آباد) ۳: ۱۱
- (ستمبر ۱۹۷۶) ۵۲-۴۸

۲۶۳- ہاشمی، حسن الدین

،، اسلام کا نظام مدارس،، ضیائے حرم (لاہور) ۲: ۱ (نومبر ۱۹۷۰) ۵۷-۶۳

۲۶۴- ہاشمی، نصیر الدین

،، عمد اسلامی میں تعلیم نساں کی درسگاہیں،، معارف (اعظم گڑھ) ۴: ۵۳

(اپریل ۱۹۴۴) ۳۰۷-۳۰۸

۲۶۵

،، قدیم اور جدید تعلیم کی بعض خصوصیات، امتیازات،، برهان (دہلی) ۶: ۳۲

(جون ۱۹۵۴) ۳۲۸-۳۳۶

۲۶۶- ہلالی، تقی الدین

،، تعلیم و تربیت نساں،، محدث (لاہور) ۶: ۱ (جون ۱۹۷۱)

۱: ۷ (جون ۱۹۷۱) ۱۴-۲۵

